Eskilstuna kommun

UTSTÄLLNINGSHANDLEDNING
2016.02.06–2016.05.08

DEN ROMANTISKA POSTMODERNISMEN

JOHAN STRANDAHL

THOMAS WAHLSTRÖM

ESKILSTUNA KONSTMUSEUM

Öppettider: tis–fre kl 11–16, lör–sön kl 12–16. Adress: Portgatan 2 Munktellstaden 633 42 Eskilstuna. Tfn: 016–710 13 69. Webb: eskilstuna.se/konstmuseet. Fri entré

VÄLKOMMEN TILL ESKILSTUNA KONSTMUSEUM

Denna handledning är framtagen med förhoppning att ge pedagogiska ingångar till våra tillfälliga utställningar.

Handledningen finns tillgänglig på eskilstuna.se/konstmuseet och används digitalt, därför finns länkar utskrivna i texterna.

VISNINGAR

Lunchvisning

Varje tisdag kl 13 hålls en guidad visning av de aktuella utställningarna. En visning tar ca 45 minuter och det krävs ingen föranmälan för enstaka besökare. Samling i receptionen. Fri entré.

För grupper på 10 personer eller fler vill vi hänvisa till att boka en visning. Se information om bokning och kostnad längre ner.

Guidad visning av samlingen

Var tredje söndag i månaden kl 13, är du välkommen på en guidad tur i konstmuseets samling. Ingen föranmälan krävs för enstaka besökare. Samling i receptionen. Fri entré.

För grupper på 10 personer eller fler vill vi hänvisa till att boka en visning.

Boka visning för en grupp

Välkommen att boka en guidad visning för en grupp på andra tider än ovanstående. Då gäller följande:
Max 30 personer/grupp. Om ni är fler än 30 personer delas ni in i flera grupper. Kostnad utgår då per grupp.

Kostnad
600 kr dagtid/grupp
1000 kr kvällstid (efter kl 16) och helger

För bokning eller information, vänligen kontakta receptionen
Telefon: 016-710 13 69
E-post: konstmuseet@eskilstuna.se

DEN ROMANTISKA POSTMODERNISMEN

Utställningen utforskar romantikens närvaro i den nordiska konsten från 1980-talet och ställdes år 2015 ut på Göteborgs konstmuseum. Sammanlagt visades då ett åttiotal verk av ett trettiotal nordiska konstnärer ur museets samling. Temat bygger på Kristoffer Arvidssons avhandling med samma namn.

I utställningen på Eskilstuna konstmuseum visas ett urval av verk från utställningen i Göteborg och 21 konstnärer finns representerade.

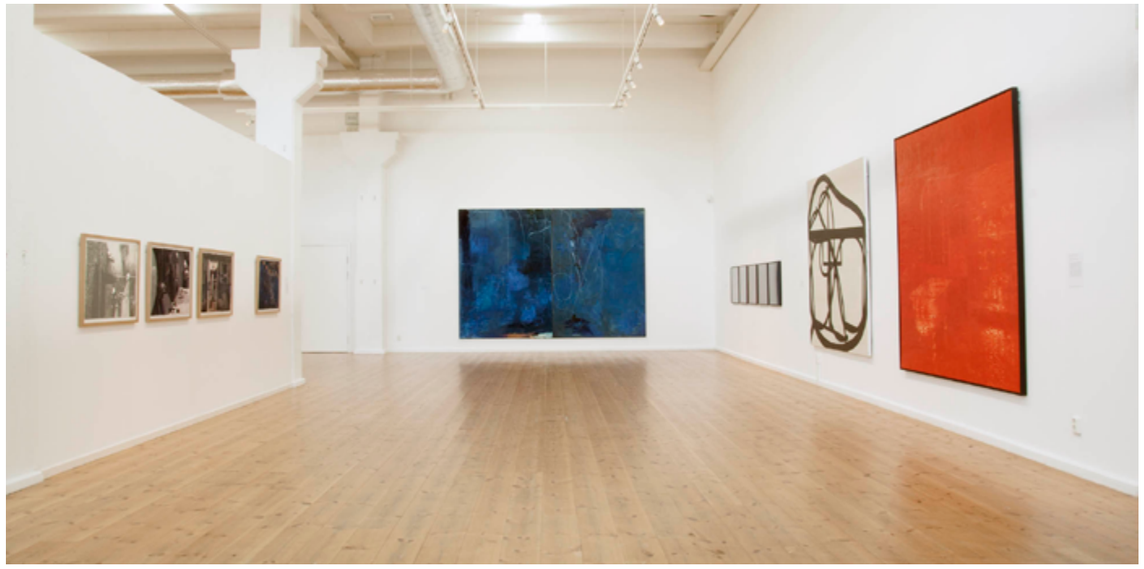

Från utställningen Den romantiska postmodernismen på Eskilstuna konstmuseum

Postmodernismen är ett begrepp som går att applicera inom bland annat filosofi, konst och litteratur. Men vad postmodernism egentligen innebär är inte klart definierat, och det pågår en ständig diskussion kring detta. För att förstå begreppet behöver vi veta att det i sin grund handlar om att gå ifrån modernismen. Modernismen var en tid för det rationella, tekniska, logiska och vetenskapliga, ingenting var längre magiskt eller mystiskt. Allt kunde förklaras och dissekeras.

Men går verkligen allt att förstå? Nej troligtvis inte, och när människan erkände att hon inte vet allt så tog postmodernismen sitt första steg. Postmodernismen vänder sig ifrån att det finns en absolut sanning och kritiserar jagets existens och ifrågasätter allt. Postmodernismens konstnärer tar till sig och använder sig av dessa argument i sitt uttryck. De blandar stilar, lånar av konsthistorien och populärkulturen, prövar gränsen på konstbegreppet och ifrågasätter kvalitetsbegreppet, äkthet och konstnärsgeniet.

Vad har postmodernismen med romantik att göra?

Kanske är det just den frågan som gör denna utställning så spännande. Inom postmodernismen hämtar konstnärer inspiration från tiden innan modernismen. Romantiken är den tidsepok under 1700–1800-talet där konsten uttryckte sig på ett irrationellt, mystiskt, otydligt sätt och känslor fick större tyngd än förnuft. Vilket man även eftersträvar inom postmodernismen.

När vi idag tänker på romantik menar vi ofta en middag med levande ljus eller en klänning med spets och rysch. 1800-talets romantik var något helt annat. Människor ville försvinna från verkligheten in i en fantasirik, vacker och spännande värld. Lidande, sorg och skräck skildrades lika väl som glädje, passion och lycka. Konsten skulle beröra känslomässigt.

Romantik i dess alldagliga kontext är något som inom postmodernismen förkastas och ifrågasätts. Begreppet ses som en illusion, det kritiseras och anses ironiskt.

I utställningen finns fyra övergripande teman: Självbespegling, Skräck, Civilisation och ruiner samt Landskap. I tidigare nämnda avhandling undersöks de romantiska kopplingarna i relation till dessa teman.

Maria Friberg, Still Lives 4, 2005

Självbespegling handlar mycket om hur konsten inom postmodernismen ifrågasätter jaget i dess bestämda form. Jaget uppfattas som något flyktigt som hela tiden går att förändra och förnya. Maria Friberg arbetar ofta med fotografi. I hennes serie av bilder, *"Still Lives"*, tar hon sig an frågan om objektifiering i konsthistorien. Hon har i en traditionell skildring av den passiva kvinnokroppen placerat en man. I romantikens målningar ser vi ofta hur kvinnor placerats i naturen, avklädda och passiva. Som prinsessor som väntar på att bli räddade av en prins.

John William Waterhouse, "Ophelia", 1889

Skräck. Ödsliga och ibland även groteska motiv. Det oförklarliga och mystiska härskar i dessa konstverk. Insikten om att allt inte måste vara rationellt och begripligt som under modernismen gör att postmodernismen drar sig till det skrämmande och onda. Populärkulturens influenser är starka, som skräckfilmer och musik. Nils Ola Bøes två tavlor har till exempel samma titel som Quentin Tarantinos film från 1996: "From Dusk Till Dawn".

Civilisation och ruiner är ett är ett tema där konstnärerna tolkar livsmiljöer och den ständiga urbaniseringen, ibland fotorealistisk och ibland abstrakt. I båda fallen blir det upp till dig som betraktare att själv söka i bilden. Under postmodernismen finns en stor uppskattning till nutidens ruiner, som öde fabrikshus eller industrimiljöer. I Silja Rantanens målning, "Två dagar i Ascoli Piceno", förmedlas hennes vandring genom den Italienska staden Ascoli Piceno. Hennes abstrakta linjer förvandlas till ett gatunät.

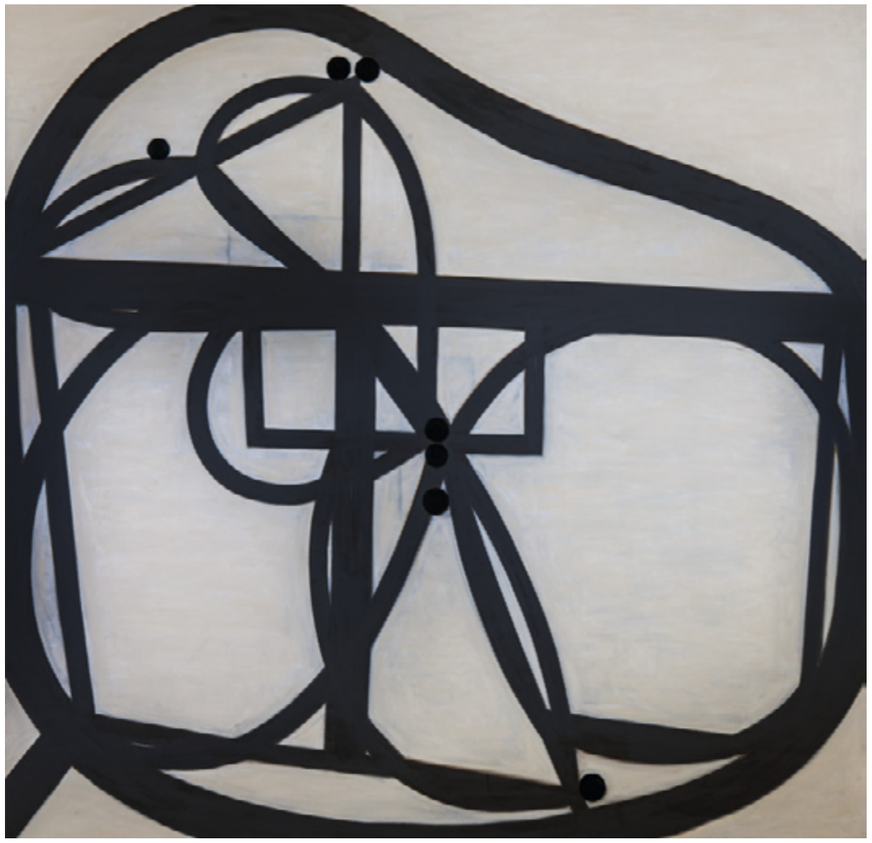

Silja Rantanen, "Två dagar i Ascoli Piceno", 1999

Björn Wessman, ”Ödängla”, 1990

I postmodernismens Landskap går det att dra paralleller till romantiken under 1800-talets uttryck. Postmodernismens konstnärer suddar ut motiven ännu mer. All information om landskapet försvinner och det frågasätter avbildande konst. Det ger betraktaren möjlighet till fri tolkning och till att läsa in sitt eget landskap som en inre minnesbild.

Björn Wessman har landskap som sitt signum. Han avbildar inte utan utforskar sina motiv, ofta med brinnande färger. Naturen är dramatisk och kan få oss att känna starka känslor.

Marcus Larsson var en av Sveriges främsta landskapsmålare under 1800-talet. Han skildrade naturens krafter på ett romantiskt och dramatiskt sätt. Under romantiken var naturen till en viss del idealiserad och pittoresk å andra sidan fanns fascination för det tygellösa kaoset. Vilket man också ser att postmodernismens konstnärer fascineras av.

Marcus Larsson, ”Fjällandskap i oväder”, 1859, *Eskilstuna konstmuseum*

Kirkeby målar inte av naturen direkt, men fångar atmosfären och stämningarna. Efter att ha varit inspirerad av popkonsten med sina referenser, har han målat mer abstrakt. Ändå har han i målningen ”Hand”, 1987, bland icke föreställande former tecknat händer.

Per Kirkeby, ”Hand,” 1987, *detalj.*

Kristoffer Zetterstrand, "The Game", 2002

I Zetterstrands målning "The Game", har en mängd olika bildformer sammanfogats i ett komplext sceneri, från realism och romantiska landskap till en genomskärningsbild av en vulkan, platta teckningar och 3D-animering. Detta motsägelsefulla rum är målat med stor trovärdighet, vilket bäddar för betraktarens förvirring och känsla av svindel. Målningen blir en labyrint, svår att ta sig ut ur.

Diskussion kring postmodernism:
Inom postmodernismen finns det inte en sanning utan alltid fler svar. Men går det att ge exempel på något som måste vara otvivelaktigt sant, något som inte kan vara relativt?

Kristoffer Arvidssons avhandling "Den romantiska postmodernismen":
https://www.yumpu.com/sv/document/view/19987313/den-romantiska-postmodernismen-som-pdf-kristoffer-arvidsson

JOHAN STRANDAHL

Johan Strandahls intresse ligger i vardagsprylarnas närhet och standardiserade objekt, alltså saker som är billiga och som finns överallt. Saker vi oftast inte lägger märke till. Vi har ingen aning om var de kommer ifrån eller hur de är tillverkade. Vi bryr oss inte mycket mer än att de ska fylla sina funktioner. Saker som omger oss är ofta själlösa produkter utan historia fram till den dag vi kastar dem i soporna. Lätt att glömma är den dolda arbetsprocess, investering, mänskliga arbete och tankar som ligger bakom dess existens. Är inte föremål värda mer än denna nonchalans?

I verket "Kök", 2013, är alla delar tillverkade av honom själv. Allt från ung, kylskåp, kakel, skruvar, glas och tallrikar, till knivar, matta och bestick. Köksskåpen är tillverkade av malda grenar som limmats och formats till "spånskivor" i gjutform. Skåpens handtag och gångjärn är gjutna i brons. På så vis har han översatt olika material som används i industrin. Det har varit en utmaning med översättningen eftersom han bestämt att varje föremål också ska kunna användas. Allt i Johan Strandahls kök fungerar.

Johan Strandahl

IKEA

Som en spegel till Johan Strandahls kök vissas det IKEA kök vilket han kopierat och vi kan se stora skillnader mellan de två. Det syns att Strandahls kök är handgjort och det har inte den anonymitet som originalet har. Hans kök har en helt annan känsla och är unik i sitt uttryck. En dokumentation av det 1,5 år långa arbetet finns uppsatt som fotografier på väggarna intill verket. Här blir det tydligt för oss betraktare hur många arbetstimmar som Strandahl lagt ner för att färdigställa köket. Arbetet visar inte enbart en nytillverkning utan också en nyförståelse. I processen omvandlas de obetydliga objekten till betydelsefulla. Han säger, att förstå en kaffebryggare på riktigt ger mening till livet! Johan Strandahl har beskrivit sitt arbete som lite av ett Sisyfosprojekt.

Man brukar säga om ett arbete, som man inte ser något slut på, är ett ”Sisyfosarbete”. Historien kommer från grekisk mytologi. Sisyfos straffades av gudarna att rulla ett tungt stenblock uppför ett högt berg. När den tunga stenen knuffats uppför berget, ända till toppen, rullar den över kanten och ner på andra sidan. Sisyfos får börja om från början. Han fortsätter än idag med detta meningslösa sisyfosarbete – ett arbete som aldrig tar slut.
IKEA köket kostade ungefär 20 000 kronor, medan kostnaden för det egna köket hamnar på cirka 3,5 miljoner kronor. Hans konst belyser lågprismarknaden och ger det globala perspektivet på det extrapris vi är så vana vid idag. Det finns en distans till produktionen där vi knappt längre vet var eller hur varor produceras. Strandahls kök hjälper oss att belysa denna problematik. Köket har skapats i konstnärens ateljé, men vissa delar är också tillverkade i ett glasbruk och gjutna delar skapade i ett gjuteri.

Johan Strandahl, ”KÖK - En handgjord kopia av ett IKEA-kök”

I utställningens mörka rum visas tre verk: Juveleraren, den ensamme hantverkarens arbetsplats. Juvelerarens arbetsbänk med alla verktyg som används vid smycketillverkning. Arbetsstolen, bänken, alla verktyg, trasor och papperstussar, allt är av gips.
Intill ”Juveleraren” står verket ”Jag har tagit form och gjutit av allting som behövs för att ta form och gjuta av allting som behövs”.
På väggen hänger ”Arbetet 49”, som visar en före och efterbild av ett bord med en säck gips, lim och en rasp. Vid ett första ögonkast är det inget häpnadsväckande med detta. Men bakom installationen som visas på nästa bild ligger en lång och intensiv process. Konstnären har startat med att gjuta en gipsmodell av bordet, sedan slipat ner bordet till spån. Gjutit ett nytt bord i gipsmodellen av delar som tillverkats av spån och lim. För att sedan fila ner gipsformarna och slutligen lägga tillbaka de ner filade gipsformarna i säcken.

Utställningens mörka rum

Diskussionsfrågor:
Vi handlar nya mobiler, kläder och kök. Måste vi alltid köpa nytt? Hur ska vi annars göra?

Beskriv vad du tycker är skillnaden mellan hantverk och masstillverkat.

Video, Johan Strandahls kök i tidigare utställning:
https://www.youtube.com/watch?v=vnDvFvHQvBI

THOMAS WAHLSTRÖM

Varje år delar Eskilstunas konstförening ut ett stipendium till en konstnär med anknytning till Eskilstuna. Stipendiat 2016 är Thomas Wahlström, han ställer ut med sin utställning ”Don’t Follow Me – I’m Lost Too”, producerad av Eskilstuna konstförening.

Wahlström arbetar i en mängd olika material och tekniker. I denna utställning ställer han ut oljemålningar och fotografier.

Några av målningarna är målade på gamla dukar. Tomas Wahlström har försökt se dem med nya ögon och erfarenheter.

Tidigare har Wahlström använt fotografier som förlagor till målningar eller målat direkt på dem. Nu ställer han ut fotografier som alla är tagna under hans vistelse i Grekland. Där besökte han de vackra antika lämningarna men där fanns också kravallerna på gatorna. Fotografierna är tagna med en helt ny teknik som Wahlström själv har arbetat fram. De är inte manipulerade i datorprogram. Istället är det motiven i kameran som manipulerats för att ge det krispiga och pixliga uttrycket.

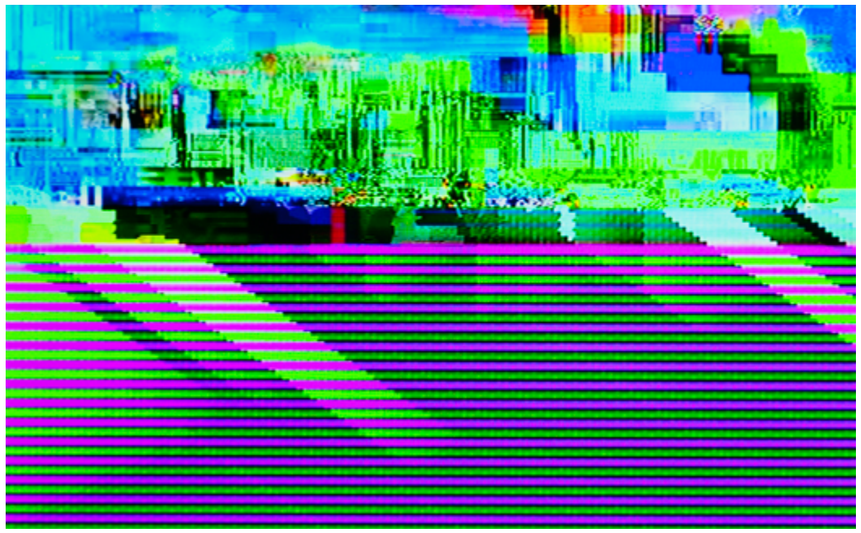

Thomas Wahlström, ”Drakou”

Konstnärens hemsida:
http://www.thomaswahlstrom.se/

Björn Wessman, ”Ödängla”, 1990. *Detalj.*